

Alžběta Holcová – Etnografie pražské katolické scholy

Posudek vedoucího bakalářské práce

Bakalářská práce Alžběty Holcové nabízí etnografický vhled do fungování scholy Rytmig, vokálně-instrumentálního souboru provozujícího tzv. současnou křesťanskou populární hudbu v kostele sv. Ignáce na Karlově náměstí v Praze. Zaměřuje se zejména na vztah mezi provozováním hudby a vytvářením sociální skupiny, „společenství“, v kontextu rámců, které hudební produkci a náboženskému setkávání dávají oficiální dokumenty katolické církve (2. vatikánský koncil.), jejich místní české výklady (Nedělka, Šmíd) a nakonec místní situace u sv. Ignáce v Praze, kde mj. sídlí organizace českého Vysokoškolského katolického hnutí, se kterou je schola Rytmig v posledních letech provázána. Prostřednictvím rozsáhlých hudebně-etnografických popisů (etnografických momentek a tzv. zhuštěného popisu) založených na vlastním dlouhodobém zúčastněném pozorování a jedenácti polostrukturovaných rozhovorech s aktéry umožňuje autorka čtenáři velmi dobře porozumět nejen smyslu pravidelného každotýdenního setkávání za účelem nácvičení písní k vždy bezprostředně následující „studentské“ bohoslužbě, ale i významu jednorázových akcí, konkrétně pak přípravy a natáčení druhého CD souboru. Teoreticky uchopit, jaký typ performance schola Rytmig provozuje, pak autorce pomáhá Turinovo uvažování o vztahu mezi participativní a prezentační performancí, které však pouze nepřebírá, ale vlastní poznatky vůči němu nuancovaně vztahuje.

Holcová se poměrně úspěšně vyhýbá schematičnosti, k níž zejména určité pasáže poněkud svádí (první kapitola o katolických předpisech ohledně hudby a méně druhá o historii scholy), takže naprostá většina práce je strukturována na základě témat a problémů tak, jak z autorčina výzkumu vyplynuly, tedy, v souladu s principy psaní etnografického textu, zdola. Kapitoly tři až pět se detailně zabývají pravidelnými středečními setkáními za účelem nácvičení a provozování hudby k bohoslužbám navštěvovaným převážně mladými lidmi, přičemž postupně odhalují klíčovou hodnotu této sociální skupiny, kterou je inkluzivnost projevující se tolerancí jak vůči různým muzikantským schopnostem, tak lidským povahám a (ne)náboženským preferencím. Považuji za důležité, že autorka dokáže své etnografické poznatky z pozorování a rozhovorů promýšlet ve vztahu k jazyku normativních církevních dokumentů i Turinovu teoretizování o typech performance, byť by jistě bylo možné jít i dále. Šestá kapitola tvoří předěl a jakýsi úvod k sedmé kapitole, v níž se prostřednictvím zhuštěných popisů, které již zahrnují interpretaci, věnuje půlročním přípravám a detailně pak natáčení CD ve studiu, tedy zcela odlišnému typu hudební aktivity, než jsou běžná každotýdenní setkání.

V osmé kapitole, která je argumentační syntézou autorčiných etnografických poznatků, oba druhy aktivit detailně srovnává a konstatuje, že ačkoli je nahrávací „projekt“ aktéry celkem pochopitelně vnímán hudebnicky seriózněji, ani zde snaha o hudební dokonalost nikdy nepřevažuje nad onou klíčovou a stmelující hodnotou a důrazem na vytváření inkluzivního „společenství“. Autorce se v tomto smyslu daří udržet argumentační koherenci celého textu sevřeného právě kolem tohoto tématu, kvůli čemuž se v průběhu psaní často vrací k již řečenému, aby různé oblasti průběžně propojovala.

Ačkoli Holcová věnuje jednu kapitolu repertoáru (kde se relativně podrobně věnuje skladateli scholy, který podle svých slov není věřící, což dobře zapadá do autorčiny celkové argumentace) a popisuje obecné hudební parametry písní a nároky na ně, žádné konkrétní písně se detailně hudebně-analyticky nevěnuje. Domnívám se, že jeden dva příklady, třeba jedné neautorské a jedné autorské písně, a jejich analýza zaměřená kupříkladu právě na zmíněné hledisko inkluzivnosti by celkovou argumentaci jistě obohatily a prohloubily. Autorka na několika místech, i slovy informantů v rozhovorech, také zmiňuje pojem „rytmigstyle“. A opět, ačkoli jej slovně stručně charakterizuje, i tento styl a určitý estetický ideál s ním spojený by bylo možné čtenáři lépe přiblížit vhodným analytickým příkladem a argumentaci tak učinit komplexnější. V kontextu celé práce se však jedná spíše o menší nedostatek než o skutečný problém, protože obecný popis repertoáru v textu čtenář najde a autorčina argumentace je i bez detailnějšího hudebně-analytického vhledu srozumitelná a smysluplná.

Rámec této etnografie pak přesahují otázky, které práce otevírá, například historické tradování a proměny repertoáru tzv. křesťanské populární hudby a hudební praxe s ní spojené u nás, a to včetně studia tištěných i rukopisných zpěvníků, z nichž některé mají zjevně minulost sahající už do doby před rokem 1989 (jeden ze zpěvníků autorka sama označuje jako „samizdatový“). Autorkou zmiňovaná mnohost podob hudební produkce v současných českých katolických kostelích, která je v souladu právě s vývojem po druhém vatikánském koncilu, by zase mohla být zajímavým tématem historické etnografie, která by šla před rok 1989 a studovala vztah mezi preferovanou hudbou a náboženským prožíváním konkrétních komunit v pozdně komunistickém a post-komunistickém kontextu (obdobně jako se třeba pražským židovským komunitám věnovala a věnuje Veronika Seidlová). To jsou však otázky k dalšímu výzkumu, které posuzovaná práce neměla celkem pochopitelně ambice řešit.

Přes uvedenou výhradu k absenci analytických příkladů vnímám celkově práci Alžběty Holcové jako zdařilý bakalářský badatelský výkon a navrhuji stále ještě hodnocení **výborně**.